

Handläggare: Lotta Gillhardt
Telefon: 08-508 14 019

Till
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Huvudmannaskap, ledning och organisation av Gullmarsplans ungdomsmottagning

Förvaltningarnas förslag till beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutar i enlighet med förvaltningens förslag till huvudmannaskap, ledning och organisation av Gullmarsplans ungdomsmottagning.

Leif Sjöholm
Stadsdelsdirektör

Vlasta Marcikic
Avdelningschef

Sammanfattning

Gullmarsplan är en knutpunkt för många resenärer med bl.a. fyra gymnasier i dess närhet. Detta leder till att ett stort antal ungdomar söker sig till Gullmarsplans ungdomsmottagning. Kuratorerna hade 3 167 besök under 2011 medan barnmorskorna hade 6 460 besök. Filialen i Rågsved hade 79 besök under 2011.

Inventering under 2012 har visat att i Stockholms län finns det totalt 34 ungdomsmottagningar. 17 av dessa har ett kommunalt huvudmannaskap medan två mottagningar drivs av Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO). Tio av mottagningarna drivs gemensamt mellan kommun och SLSO.

Enskede-Årsta-Vantörs och Skarpnäcks stadsdelsförvaltningar föreslår att filialen i Rågsved samlokaliseras med mottagningen på Gullmarsplan samt att den integrerade ungdomsmottagningen drivs av en huvudman. En huvudman för verksamheten borgar för effektivitet, struktur och kvalitet samt skapar förutsättningar för en förbättrad arbetsmiljö.

Förvaltningarna föreslår vidare att kommunen tar över huvudmannskapet för verksamheten och att mottagningen leds av en tydlig och kompetent platschef.

Förvaltningarna är positiva till att öka tillgängligheten på mottagningen genom att hålla öppet ett antal timmar varje helg samt två kvällar i veckan till kl. 19.00. Förvaltningen menar dock att innan beslut fattas om hur många fler timmar mottagningen ska hålla öppet måste en reell bedömning göras över de ekonomiska konsekvenserna och medel för ändamålet tas fram.

Förvaltningarna föreslår slutligen att en utvärdering sker efter 18 månader när det gäller de utökade mottagningstiderna medan projektet i sin helhet utvärderas efter tre år. Dock menar förvaltningen att huvudmannskapet inte kan ingå i projektet eftersom detta inte kan ändras efter så kort tidsrymd som tre år.

Bakgrund

Gullmarsplans ungdomsmottagning drivs i samverkan mellan stadsdelsförvaltningarna i Enskede-Årsta-Vantör och Skarpnäck samt SLSO. Mottagningen startade i februari 2009 genom en sammanslagning av de tre ungdomsmottagningarna i Enskede-Årsta-Vantör, Skarpnäck och Rågsved. Idag är Gullmarsplans ungdomsmottagning en av landets största mottagningar. Samtidigt som beslut fattades att starta denna integrerade mottagning beslutades också att en filial till mottagningen skulle finnas i stadsdelen Rågsved. Detta beslut grundade sig på en oro att de yngre ungdomarna inte skulle ta sig till Gullmarsplans stora mottagning och inte få det stöd som Rågsvedsmottagningen tidigare gett dem. Oro fanns också för att den integrerade ungdomsmottagningen inte skulle kunna bemöta hedersproblematiken i området på ett bra sätt. Rågsvedsfilialen öppnades den 1 juni 2009.

Gullmarsplans ungdomsmottagning

Gullmarsplan är en knutpunkt för många resenärer med bl.a. fyra gymnasier i dess närhet. Detta leder till att ett stort antal ungdomar söker sig till Gullmarsplans ungdomsmottagning. Mottagningen har fått goda värden vad gäller bemötande och tillgänglighet.

Gullmarsplans ungdomsmottagning är öppet vardagar kl. 8-17 förutom onsdagar då tiden är förlängt till kl. 19. Ungdomsmottagningen har öppet hus/drop in måndagar, onsdagar och torsdagar. På Gullmarsplans ungdomsmottagning arbetar idag fyra barnmorskor och sex kuratorer. Barnmorskorna är anställda av SLSO och har en chef från SLSO. Två utav kuratorerna är anställda av Skarpnäcks stadsdelsförvaltning och leds av en enhetschef från stadsdelen. De övriga fyra är

anställda av Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning och leds av en enhetschef från sin stadsdel.

Underlaget för Gullmarsplans ungdomsmottagning utgörs främst av de 16 566 ungdomar mellan 12 och 22 år som är boende i de två stadsdelarna. Dock sker besök även från andra stadsdelar samt kranskommunerna.

Statistik besök till kurator under 2011

Kuratorerna hade 3 167 besök under 2011 - 965 från E-Å-V, 722 Skarpnäck, 175 Farsta, 191 Södermalm samt 291 en kranskommun. 420 av besöken var inte angivna utifrån kommuntillhörighet.

2 674 av besöken utgjordes av flickor/kvinnor och 462 pojkar/män. 31 av besöken var inte angivna utifrån kommuntillhörighet. 143 av besökarna var under 15 år. De flesta, 1 438, var ungdomar i åldern 20-22 år.

Statistik besök till barnmorska under 2011

Barnmorskorna hade 6 460 besök under 2011. Därutöver tog läkaren emot 752 besök och 214 besök avsåg smittspårning. Sammanlagt gjordes 7 426 besök hos landstingspersonalen under 2011.

Dessutom tar mottagningen årligen emot ca 100 klassbesök för årskurs 8, och har kontinuerlig kontakt med kuratorer och/eller skolsköterska för planering av klassbesöken. Gullmarsplans ungdomsmottagning avvisade drygt 800 besökare från "Öppet Hus" under 2010 och uppskattningsvis 700-800 avvisade ungdomar under 2011. Personalen har uttryckt oro för att ungdomars besök kommer att minska eftersom man får avvisa förhållandevis många ungdomar från Öppet hus-tider.

Filialen i Rågsved

Rågsvedsfilialen är öppen tisdagar kl. 14.30-16.30 samt fredagar 8.30-10.30 genom personal från Gullmarsplans ungdomsmottagning. Mottagningen har också ett nära samarbete med de skolor som ligger i området. Områdets klasser i årskurs 8 kommer dock till mottagningen på Gullmarsplan. Det finns även ett fungerande nätverk där personal från ungdomsmottagningen, skolor, kyrkan och fältpersonal deltar.

Filialens verksamhet är sårbar. Då en barnmorska eller kurator är sjuk måste filialen stängas, alternativt att mottagningen vid Gullmarsplan minskar på sina

besökstider. Även vid sjukdom på Gullmarsplans ungdomsmottagning har den stora mottagningen tvingats prioritera sin verksamhet framför filialen. Filialen i Rågsved ligger i en förskolelokal vilket inte kan anses optimalt. Lokalen kommer också att tomställas under augusti vilket innebär att filialen, om den ska finnas kvar, måste få en annan lokal. Med nuvarande resurser/budget ges inte utrymme för extra hyreskostnader eller utökning av personal.

Statistik filialen i Rågsved

Under 2011 uppgick antalet besök till 79, av dessa var 67 ungdomar mellan 18-22 år medan 12 ungdomar var 16-17 år. 64 ungdomar kom från Hagsätra, Rågsved och Högdalen medan 15 besökande kom från andra områden. Inget av besöken under 2011 gällde hedersproblematik och samtliga besök var till barnmorskorna.

Under 2010 hade filialen 117 besök. Ingen av besökarna var under 15 år.

Samverkan med skolorna

Dagens samverkan med skolorna är bra med bl.a. ca 100 klassbesök från årskurs 8. Medarbetarna på ungdomsmottagningen kan vid ev. integrering av filialen med Gullmarsplans ungdomsmottagning åka till skolor där ungdomar i högstadiet har svårt att komma i kontakt med ungdomsmottagningen. Dessutom att ha regelbunden kontakt med elevhälsovården i områdets skolor för att täcka de behov som finns.

Sociala medier

2012 utvecklar Stockholms stad sociala medier vid sina ungdomsmottagningar. Ungdomar ska kunna boka besök på nätet, kunna få svar på frågor och samtala med kurator om sina problem. Förvaltningen tror att denna utveckling kommer att leda till att fler ungdomar nås, framför allt inom de yngre åldersgrupperna och att ungdomar får en större möjlighet till kontakt utan att behöva besöka mottagningen.

Hedersrelaterad problematik

Filialen i Rågsved motiverades i huvudsak med att ungdomar i stadsdelen hade problematik kring hedersproblematik. Enskede-Årsta-Vantör startade 2005 ett projekt på dåvarande ungdomsmottagningen i Rågsved kring förebyggande arbete mot hedersrelaterat våld. Projektet pågick t.o.m. 2010 inom den nuvarande verksamheten. Projektet har stöttats av Länsstyrelsen i Stockholms län. Kompetens kring metoder och arbetssätt finns med andra ord inom verksamheten och arbetet är integrerat inom kvinnofridsarbetet.

Förvaltningarnas uppfattning är, bl.a. utifrån den statistik som finns, att hedersproblematik finns inom Gullmarsplans ungdomsmottagnings alla bostadsområden och att ett nära samarbete med socialtjänsten därför behövs inom hela upptagningsområdet. Inom Stockholms stad pågår dessutom planer för ett s.k. ”Hedershus” med utvecklade möjligheter för ungdomar att få stöd inom detta problemområde. Det är oomtvistat att arbetet med hedersproblematik bör lokaliseras mer centralt där man kan smälta in i miljön, och Gullmarsplan får anses ha ett mycket bra läge för detta.

Styrningen av ungdomsmottagningen

Gullmarsplans ungdomsmottagning leds av en styrgrupp bestående av avdelningschefer och enhetschefer från respektive stadsdelsförvaltning samt verksamhetschefen och chefsbarnmorskan från SLSO. Ända från starten i februari 2009 har olika modeller för ledning, struktur, beslutsfattande och samordning av verksamheten varit föremål för diskussioner. Konstruktionen med tre olika huvudmän har skapat svårigheter och påverkat arbetsmiljön på mottagningen på ett negativt sätt.

Under flera års tid har styrgruppen för ungdomsmottagningen på olika sätt försökt finna en samsyn över styrningen och också prövat olika alternativa lösningar utan att nämnvärt lyckas förbättra arbetsmiljöproblematiken inom verksamheten.

Styrgruppen tillsatte en arbetsgrupp i januari 2012 med en utredare från Enskede-Årsta-Vantör samt enhetschefer från Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) och stadsdelsförvaltningarna med uppdraget att inventera hur huvudmannaskapet såg ut i länets ungdomsmottagningar samt att skriva fram ett förslag på en tydligare och effektivare driftsmodell för Gullmarsplans ungdomsmottagning. Styrgruppen tog under februari-mars fram ett underlag på hur ungdomsmottagningarna drivs i länet, bl.a. genom gjorda studiebesök. Samtal fördes därutöver med såväl kuratorer som barnmorskor gällande deras erfarenheter om hur organisationen påverkar mottagningarna.

Inventeringen visade att i Stockholms län finns totalt 34 ungdomsmottagningar. 17 av ungdomsmottagningarna har ett kommunalt huvudmannaskap medan två andra mottagningar drivs av SLSO. Tio av mottagningarna drivs gemensamt mellan kommun och SLSO. Därutöver drivs tre mottagningar av kommun gemensamt med privat aktör, en mottagning av Stadsmissionen samt ytterligare en av TioHundranämnden i Norrtälje.

Uppdraget från Sjukvårdsstyrelsen City sjukvårdsförvaltning

I en skrivelse daterad 2012-03-13 gav Sjukvårdsstyrelsen City sjukvårdsförvaltning i uppdrag att SLSO tillsammans med stadsdelsförvaltningarna i Enskede-Årsta-Vantör och Skarpnäck tar fram underlag för utveckling och samverkan enligt nedanstående punkter;

att föreslå en utvidgning av Gullmarsplans ungdomsmottagning enligt följande inriktning:

- ett treårigt projekt
- **ett** huvudmannaskap med en tydlig chefsroll
- ett bättre lokalutnyttjande och en bättre service med förbättrat öppethållande under kvällar och helger
- utvecklad kompetens mot hedersrelaterad problematik
- utvecklad IT-strategi för att möta ungdomarna och deras behov
- utvecklad samverkan med skolorna i området, särskilt Rågsvedsskolan

att i samband med detta undersöka förutsättningarna att samlokalisera filialen i Rågsved med Gullmarsplans ungdomsmottagning

att återkomma till sjukvårdsstyrelsen med ett förslag, en genomförandeplan och förslag till finansiering. Förslaget ska också kunna föreläggas stadsdelsnämnderna.

Styrgruppen träffades 2012-03-26 där även avtalssekreterare Håkan Wramner från sjukvårdsförvaltningen deltog. Samförstånd nåddes om hur styrgruppen ska agera utifrån det uppdrag styrgruppen fått. Stadsdelarna hänvisade till inventeringen och informerade om sitt intresse av att överta huvudmannaskapet för Gullmarsplans ungdomsmottagning. Överensstämmelse fanns mellan SLSO och kommunen kring frågan om samlokalisering av filialen till Gullmarsplan. Nuvarande lokal för filialen kan inte användas efter kommande sommar. Styrgruppen kom överens om att filialen stängs till midsommar. För att detta ska kunna genomföras krävs ett nämndbeslut.

Såväl SLSO som kommunen var positiva till att mottagningen får en ökad tillgänglighet genom lördagsöppet (fyra tim) samt kvällsöppet två kvällar i veckan fram till kl.19.00.

Håkan Wramner informerade att han kommer att skriva ett förslag till sin förvaltning gällande styrgruppens fortsatta arbete med uppdraget. Beslut fattades

att stadsdelsförvaltningarna skriver ett gemensamt tjänsteutlåtande till respektive stadsdelsnämnds sammanträde i juni.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningarna för individ- och familjeomsorg och förelagts respektive stadsdelsnämnd. Ärendet har behandlats i Enskede-Årsta-Vantörs förvaltningsgrupp 2012- 06-05 och i Skarpnäcks förvaltningsgrupp 2012-06-12.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningarna föreslår att filialen i Rågsved samlokaliseras med mottagningen på Gullmarsplan. Med nuvarande resurser bedömer förvaltningarna det inte möjligt att driva filialen på ett tillfredsställande sätt. Det får också konsekvenser för mottagningen på Gullmarsplan, med tanke bl.a. på att ungdomsmottagningen tvingas avvisa 700-800 ungdomar per år från Öppet Hus-tider.

Med utgångspunkt från de svårigheter som föreligger på Gullmarsplans ungdomsmottagning vad gäller ledning, struktur, samverkan och arbetsmiljö föreslår förvaltningarna att Gullmarsplans ungdomsmottagning drivs av en huvudman. Utmärkande för ungdomsmottagningars arbetsmetoder är helhetssynen samt ett välfungerande samarbete mellan medicinsk, psykologisk och social kompetens. En huvudman för verksamheten borgar för effektivitet, struktur och kvalitet samt skapar förutsättningar för en förbättrad arbetsmiljö.

Förvaltningarna föreslår att kommunen tar över huvudmannaskapet för verksamheten och att mottagningen leds av en tydlig och kompetent platschef. Förvaltningarna motiverar sitt ställningstagande med den fördelning av kuratorer och barnmorskor som råder på ungdomsmottagningen men hänvisar även till den inventering som gjorts kring huvudmannaskapet. Vidare föreslår förvaltningarna att processen påbörjas omgående eftersom ett övertagande av verksamheten tar minst nio månader. Målsättningen är att övertagandet sker senast den 1 mars 2013.

Förvaltningarna är positiva till att öka tillgängligheten på mottagningen genom att hålla öppet ett antal timmar varje helg samt två kvällar i veckan till kl.19.00. Vid ett eventuellt övertagande kommer kommunen att förhandla med Hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF) utifrån uppdraget. HSF har tillfört medel med hänsyn till det utökade uppdraget med en barnmorsketjänst på 75 %. Kommunen kommer att klara personalkostnaden inom ramen för befintlig budget genom att schemalägga arbetstid för kuratorerna. Eventuella kostnader kan tillkomma för att

utöka nuvarande lokal samt för ventilationssystemet som måste vara i drift året om.

Förvaltningarna föreslår slutligen att en utvärdering sker efter 18 månader över de utökade mottagningstiderna medan projektet i sin helhet utvärderas efter tre år. Dock menar förvaltningen att frågan om huvudmannaskapet inte kan ingå inom projektets ram eftersom detta inte kan ändras efter så kort tidsrymd som tre år.

Bilagor

1. Skrivelse sjukvårdsstyrelsen City 2012-03-13
2. Förslaget från avtalssekreterare Håkan Wramner på sjukvårdsstyrelsen